

különböző volt. A kerámialeletek mellett szinte kizárólag csak a viselethez tartozó bronzékszerek, tárgyak kerültek elő az urnák belsejéből, néha közvetlenül az urnák mellől és három esetben az urnák alól. Az előkerült közel 400 bronzból készült ékszer, viselettartozék java az urnaaljak (négy esetben) alá ásott kis gödörből (8–10 cm mély) került elő. Az urna alá helyezett bronztárgyas sírokból az egyik alatt összesen 136 db, míg egy másik alatt 86 db bronzékszer került elő. Ugyancsak négy esetben volt bronzékszer közvetlenül az urna mellett, és 21 alkalommal az urnában találtuk meg őket. Az ékszerek közül a leggyakoribb a bronzhuzalból sodort spirális, a két szélükön átfúrt gomb, a pödrött szélű trapéz alakú bronzlemez, a huzalból sodort „szemüveg” alakú csüngő, a lemezből hajtogatott cső, a „pánsíp” alakú pödrött lemezcsüngő és a szív alakú lemezcsüngő. Ritkán fordult elő a félhold alakú öntött csüngő. Találtunk egy bronzhuzal-karperectödredéket és egy pödrött fejű bronztűt is. A fegyverek közül két öntött bronztőr töredékére bukkantunk.

Az előkerült leletanyagból feldolgozás előtt is valószínűsíthető, hogy a néhány rézkorra datálható objektum mellett elsősorban a Kr. e. 3. évezred középső harmadára datálható, a Makó-kultúrára igen jellemző szórt településnek, és a középső bronzkor elejének (Vatya I., II.), valamint az urnamezős kultúrának az objektumait tártuk fel.

A leletanyag a szentendrei Ferenczy Múzeum gyűjteményébe került. A csontanyagot Kőrösi Andrea vizsgálta meg.

Munkatársak: Sima Gábor rajzoló, Sáfár Pál festőművész.

REPISZKY TAMÁS

44. Bikács, Belső-sziget (Tolna megye) Á

2005. május 3-án terepbejárást végeztem a helyszínen. Az Árpád-kori földvár kissé elgyomosodott őszi szántás volt. Jól látszottak az egykori holt ágak, ill. mesterséges árkok. A földvár belső árka és sánca erősen leszántott. Sok a téglá- és kőtörmelék, cserép, állatcsont, 1-2 embercsonttörmelék.

MIKLÓS ZSUZSA

45. Bogyoszló határa

(Győr-Moson-Sopron megye) Ő, Ró, Kö

2005. június 24-én helyszíni szemlét tartottam a tervezett szélerőpark területén. Két új lelőhelyet lokalizáltam:

Linkó-szer: A lelőhely a Bogyoszló–Szilsárcány műút É-i részén fekszik. A szántásban igen nagyszámú római kori cserép hevert. A cserepek között szép (Kr. u. 2–3 századi Rajna-menti) sigillata, hatalmas tárolóhombár töredékei is voltak. A római leleteken kívül pár nagyon korai középkorinak látszó cserép is volt a felszínen.

Nádas-szeri-dűlő: A lelőhely a nevezett út jobb oldalán található. Csak kis számú jellegtelen, őskori cseréptöredéket leltem.

LOSONCZI MÁTÉ

46. Boldog, Pap-árok (Heves megye) Á

Az épülő gázvezeték Heves megyei szakaszának terepbejárásán 2004-ben vált ismertté a lelőhely. Boldog DNy-i határában, a Kartavölgy-patak mentén futó földút és a Pap-árok közötti területen fekszik.

2005-ben 350 m hosszan és 5 m szélességben humuszoltuk le a területet. A szórványosnak mondható lelőhelyen 1 házát és csekély számú tárológödört, illetve árkot tártunk fel, melyek kevés Árpád-kori leletanyagot tartalmaztak.

DANYI JÓZSEF

47. Bölcse, Duna-part (Tolna megye) I

Lakossági bejelentésből értesültünk, hogy a bölcseki Duna-szakasz déli részén, az Öreg-Szigettől K-re alacsony vízálláskor a szárazzá vált mederben kváderkövek váltak láthatóvá. A 16 kötőanyag nélküli, különböző mértékben látható, egyenként kb. 100×60×50 cm nagyságú homokkő részben a part menti fák gyökerei alatt, főleg pedig ettől kb. 10 m-re K-re, a mederben helyezkedett el, kb. 11×17 m-es területen. A kövek kora és eredete ismeretlen, körülöttük egyéb leletanyag nem került elő; talán egy szerencsétlenül járt kőszállító hajó rakományát jelzik.

Munkatárs: Tóth János Attila (KÖH).

K. NÉMETH ANDRÁS

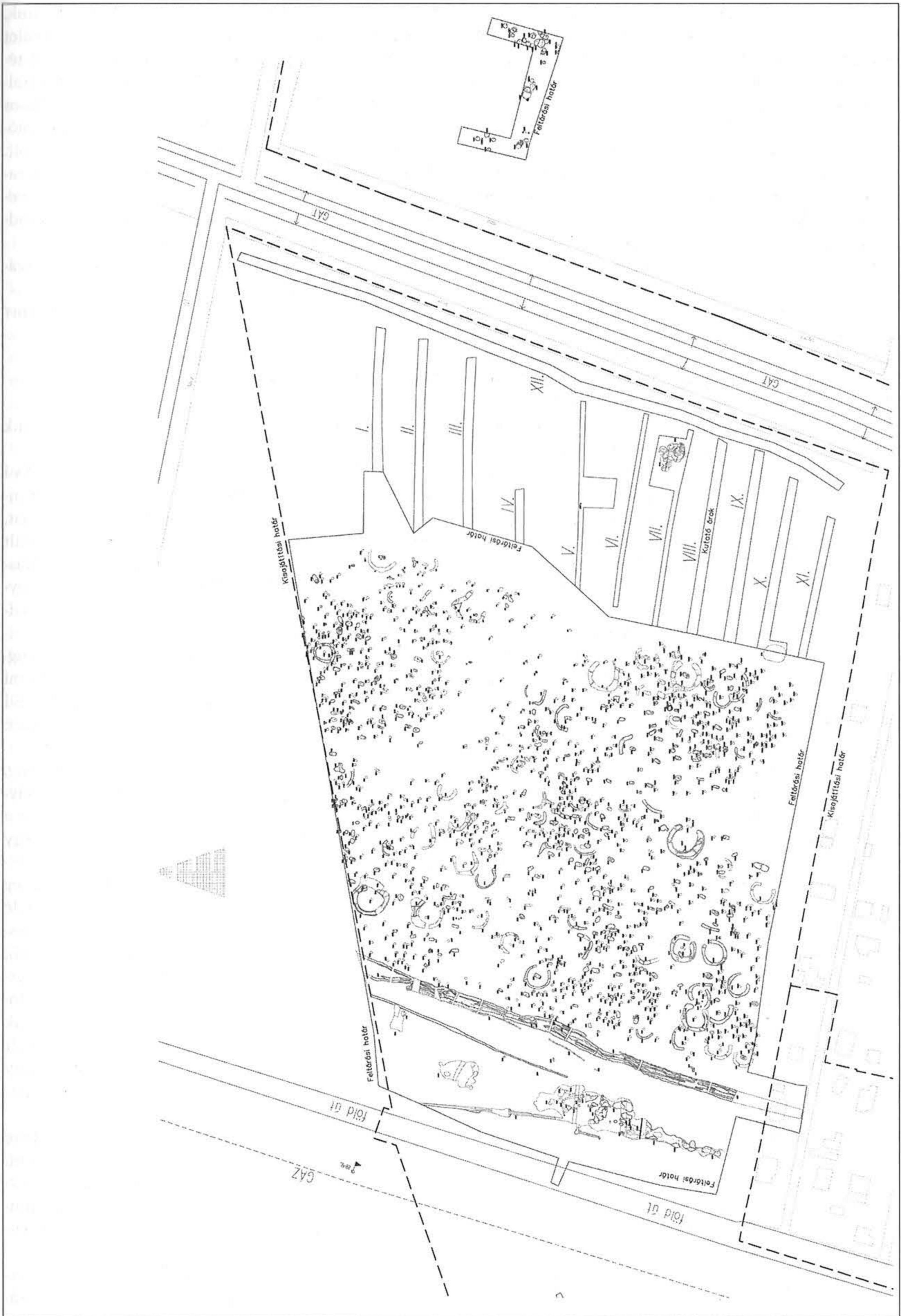
48. Bölcse, Bolondvár (Tolna megye) B

A bronzkori földvár Czajlik Zoltán szerint kétrészes: ide vonta a földvár mellett, annak Ny-i oldalán emelkedő dombot is. A 2005. május 3-án végzett terepbejárás alapján egyértelmű, hogy a Bolondvár sánca csatlakozik a telep Ny-i oldalán levő horhoshoz; a szomszéd dombon erődítési nyom nincs, nem is alkalmas erődítésre. A légi fotókon a földvártól D-re látható keskeny, barna csík véleményem szerint természetes eredetű.

MIKLÓS ZSUZSA

49. Budakalász, Csajerszke (Pest megye) B, LT, Ró, N

2005 októberében az M0 útgyűrű É-i szektor 76+145 km-szelvényétől a 11. sz. úti csomópontig terjedő szakasz területén ismertté vált lelőhely építést megelőző feltárását végeztük el. (Lásd az illusztrációt a 189. oldalon!) A 2001-ben végzett terepbejárásakor a felszínen kelta és késő középkori cserepeket találtunk, igen gyér mennyiségben. A feltárás során viszont kora bronzkori

temető került elő. A sírok már kb. 15–20 cm mélységben jelentkeztek. Temetőnk azonosítható az MRT 3/12 lelőhelyeként (Budakalász-Tangazdaság) nyilvántartott temetővel, ahol 1954-ben Kalicz Nándor tárt fel a kora bronzkori harangedényes kultúrához tartozó sírokat.

A temető vegyes rítusú, legtöbb az urnasír. Általában fedővel lefedett urna, benne ill. mellette kis bögrék, csészék s korsók. A téglalap alakú földsírok kisebbik csoportjában zsugorított csontvázas temetkezést találtunk, lábuknál edényekkel. Nagyobbik csoportja szórt hamvasztásos. A hamvakat a sír közepébe tették egy kupacban s mellé az edényeket. A budakalászi temető sajátossága a körárkos temetkezés. A körárkok közepében többnyire téglalap alakú földsír, ritkábban urnasír helyezkedett el. Harang alakú edényeket általában a földsírokba helyeztek, bár néha urnasírban is előfordult. Mellette négy lábú kis edényeket, bögréket, ferdén kihajló peremű tálakat s egyfülű korsókat találtunk. Gyakori volt, hogy edényeken kívül semmi csontmaradvány nem volt e sírokban. A kerámián túl a férfisírokban ún. csuklóvédő lemezek, réztörök, lándzsa-ill. nyílhegyek fordultak elő. A női sírokba ritkán bronztűt, ezüstgyűrűt, aranymedált s csontgombokat tettek. A temető leletanyagában keveredik a harangedények népének s a nagy-révi kultúrának az emlékanyaga. Összesen 1326 objektumot tártunk fel, ezek többsége a temetőhöz tartozott.

Az átvizsgált 7 hektárból 4 hektár a bronzkori temető, amely a Dunától kb. 250 m-re került elő. Északon és délen túlnyúlt a nyomsávon (délen talán összeér a Barát-pataknál feltárt Budakalász-Pusztatemplom lelőhely sírjaival). Nyugaton hármasszoros árokrendszer határolja. A hozzá tartozó településnek csak néhány gödrét találtunk meg a Duna felé futó kutatóárkokban ill. a híd-pillérek helyén (kb. 10 objektum).

A négy pillér közül csak a két középsőnek a helyét tudtuk kutatóárkokkal megnézni, mivel a szélsők egyrészt a gát oldalában, másrészt a vízparti erdőben húzódtak. A kutatóárkokban előkerült 22 objektumnak több, mint a fele egy késő kelta-kora római településhez tartozott. Kemencés lakóházat, gödörházat s mély tárolóvermeket tártunk fel ebből a periódusból, kelta szürke korongolt s kézzel formált, pasztikus díszítésű kerámiával. Szórványként római pénz is felszínre került.

A bronzkori temetőn kívül Ny felé kb. 1–1,5 m mélyen a sóderben, öt hun kori sírt találtunk. Családi temetkezés lehetett: egy férfi, egy nő s három kislány sírja. Mellékleteik alapján (ép mohazöld üvegedény, púpos hátú csontfésűk, átfúrt római érmek, kerek kis bronzcsatok, vasfegyver) az 5. sz. első felére keltezhetjük őket.

Munkatársak: Czene András régész, Mali Antal restaurátor, Gáti Csilla egyetemi hallgató.

OTTOMÁNYI KATALIN

50. Budapest, I. Batthyány utca 56.

Á, Kk, Tö

2005. március 7. és április 12. között leletmentő ásatást végeztünk a telken. A kisméretű telek ÉK-i sarkában egy

késő középkori, téglával kirakott sütőfelületet találtunk, melyet egy török kori szemétdöngő vágott el. A terület déli szélén egy Árpád-kori beásásra bukkantunk. A telek ÉNy-i sarkában egy ÉK–DNy-i irányú, középkori falalapozás húzódott. A fal vonala megegyezik az 1686-os felméréseken jelzett, egykor itt futó út vonalával, valószínűleg egy, az út mellett álló épület déli fala volt. A fal „mögött”, tehát attól D-re egy tetőcserepekből rakott járőfelületet találtunk. Emellett egy négyzetes verem és egy mellé ásott kerek szemétdöngő volt. Mindkettő leletanyaga a 14. századra datálható.

Munkatársak: Prokopp Margit és Kondorosy Szabolcs régészhallgatók.

BENDA JUDIT

51. Budapest, I. Lánchíd utca 19–21.

Kk, Tö

2005. augusztus 25. és szeptember 23. között folytattuk a 2004 őszén megkezdett régészeti kutatásokat.

A terület ÉNy-i része: A lebontott modern épület ÉNy-i részén nyitott szelvényünkkel meg akartuk határozni annak a barokk pincének teljes körvonalát, É-i lezáródását, amelynek déli része a korábbi feltárások során került napvilágra kissé délebbre, az I/b helyiség területén. Másrészt tisztázni akartuk egy keletebbre előtűnt, bizonytalan rendeltetésű, de középkori eredetűnek látszó faltömb összefüggéseit.

A feltárás során a barokk pince Ny-i falát, a rajta nyugvó boltvállal együtt egészen az É-i telekhatárig követni tudtuk, ahol arra azonban ráépült a modern épület É-i zárófalának masszív téglalapozása, így a barokk pince eredeti ÉNy-i lezáródásában nem lehetünk biztosak.

A pince K-i fala nem húzódott ki az É-i telekhatárig, itt ugyanis az „nekifutott” az említett faltömb Ny-i folytatásának. A faltömbnek ez az I/c helyiség, illetve a barokk pince ÉK-i sarkában előtűnt folytatása mintegy 1,2 m hosszban szögelt előre Ny felé. E folytatás jellemben teljesen megegyezett a II. helyiségben eredetileg feltárt maradvánnyal, azzal a különbséggel, hogy Ny felé roncsolt felületet mutatott, melyet újkori köpenyezéssel láttak el, és így összességében a pincébe benyúló, pillérszerű összhatást nyújtott. Mindebből arra a következtetésre juthatunk, hogy a falazat eredetileg folytatódott Ny felé, s azt csak a barokk pince építésekor vágta el. Sajnos a falazat további összefüggését nem sikerült megállapítani, így csak valószínűsíthetjük, hogy az egy északra, a mai szomszéd telekre eső középkori építmény részét képezte.

A barokk pince területén, az előbbi falsaroktól D-re még egy további falazat került napvilágra. Ez a pincét, pontosabban a szóban forgó pincerészt K–Ny-i irányban vágta át, nagyjából felezve azt. Valószínűleg a pince osztófal lehetett, azonban funkciója és viszonya meglehetősen nehezen értelmezhető.

Az I/c helyiség, azaz a barokk pincében ásott szelvényből természetesen jórészt 18–19. századi kerá-